

Żegnamy Stanisława Grzeszczuka (11 XI 1934 - 20 X 1999)

W dniu 20 października 1999 r. nauka poniosła ogromną stratę: zmarł profesor zwyczajny Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego oraz Instytutu Filologii Polskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego. Odszedł od nas na zawsze w pełni sił twórczych wybitny badacz literatury staropolskiej i oświeceniowej, bibliolog, autor licznych monografii, studiów i artykułów, nauczyciel akademicki, wychowawca wielu roczników polonistów i bibliotekoznawców.

Urodził się 11 listopada 1934 r. w Krakowie. Tu ukończył I Liceum Ogólnokształcące im. B. Nowodworskiego, zdając maturę w 1952 r. W latach 1952–1956 studiował polonistykę na Uniwersytecie Jagiellońskim. W 1956 roku został asystentem w katedrze Historii Literatury Polskiej UJ. Po uzyskaniu stopnia doktora nauk humanistycznych (promotor prof. Kazimierz Wyka) w 1960 r. został adiunktem, sześć lat później habilitował się na podstawie pracy *Studia o literaturze sowi-drzalskiej*, a w 1969 objął stanowisko docenta w macierzystym Instytucie, w 1973 otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego, w 1984 – profesora zwyczajnego. Niezależnie od pacy dydaktycznej w Uniwersytecie Jagiellońskim, prowadził zajęcia ze studentami polonistyki Wyższej Szkoły Pedagogicznej, następnie Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, WSP w Krakowie, zaś w latach 1967–1992 był pracownikiem naukowo-dydaktycznym WSP w Rzeszowie. Pełnił różne funkcje kierownicze: w latach 1967–1974 był wicedyrektorem Biblioteki Jagiellońskiej do spraw naukowych, wydawniczych i zbiorów specjalnych, a w latach 1978–1981 został jej dyrektorem. W latach 1974–1978 kierował najpierw zakładem a następnie katedrą Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Instytutu Filologii Polskiej UJ (wspólnie z prof. Janem Baumgartenem był organizatorem tej jednostki), funkcję tę pełnił ponownie od 1981 r. W 1994 r. odszedł z tej placówki, organizując pod swoim kierownictwem w Instytucie Filologii Polskiej UJ Katedrę Edytorstwa i Nauk Pomocniczych. W 1996 r. objął stanowisko profesora zwyczajnego w Uniwersytecie Śląskim.

Debiutował w 1952 r. w „Gazecie Krakowskiej” (w dodatku „Echo Tygodnia”). W czasie studiów ogłaszał artykuły dotyczące staropolszczyzny w „Od A do Z”, dodatku do „Dziennika Polskiego”. Pisał także w „Życiu Literackim”, a od 1995 r. w „Pamiętniku Literackim”. Jego publikacje ukazywały się w licznych pismach naukowych, m.in. w „Zeszytach Naukowych UJ”, „Ruchu Literackim”, „Przeglądzie Historycznym”, „Rocznikach Komisji Historycznoliterackiej PAN Oddział w Krakowie”, „Zeszytach Naukowych WSP w Rzeszowie”, „Biuletynie Biblioteki Jagiellońskiej” (był też jego redaktorem). Współpracował z wieloma instytucjami wydawniczymi: PWN, Ossolineum, IBL PAN, WSiP, Wydawnictwem Naukowym WSP w Rzeszowie, UJ, Uniwersytetu Śląskiego, PIW, LSW, WP, w których były publikowane jego liczne książki. Stał się znanym redaktorem i edytorem, cenionym w wielu środowiskach naukowych. Współpracował z tymi środowiskami od 1959, gdy został członkiem Komisji Historycznoliterackiej PAN Oddział w Krakowie, a także członkiem tejże komisji Katowickiego Oddziału PAN, której w latach 1987–1990 przewodniczył. Przez wiele lat przewodniczył Kolegium Dyrektorów Bibliotek Głównych Szkół Wyższych w Krakowie, był członkiem Kolegium Dyrektorów Bibliotek Centralnych, członkiem Prezydium Narodowego Zasobu Bibliotecznego, od 1991 r. członkiem Centralnej Komisji do spraw Tytułów i Stopni Naukowych, przewodniczył Komisji Edytorstwa i Dokumentacji Komitetu Nauk o Literaturze Polskiej PAN, w latach 1989–1991 przewodniczył Komisji Egzaminacyjnej dla Bibliotekarzy i Dokumentalistów Dyplomowanych przy MEN. W ostatnich dwu latach był członkiem redakcji „Rocznika Historii Prasy Polskiej” PAN Oddział w Krakowie.

Jego osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i organizacyjne wysoko oceniono. Otrzymał wielokrotnie nagrody resortu szkolnictwa wyższego (1967, 1971, 1978, 1979, 1982), był wyróżniany licznymi odznaczeniami państwowymi i resortowymi, m.in. uhonorowany został Krzyżem Odrodzenia Polski (1987) oraz Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

Środowiska polonistyczne i bibliotekoznawcze straciły swojego wybitnego przedstawiciela, człowieka prawego, zyczącego ludziom, wielkiego uczonego i humanistę.

J.J.